

การศึกษาสภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
Study of the Competency Environment of School Administrators in the Digital Era
of Secondary School under the Office of the Basic Education Commission

ณัฐกานต์ สุธธิจิตร* ธีระวัฒน์ มอนโรสง** และ วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรารณ***

คณะบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา*, **, ***

Natthakarn Suttijit* Teerawat Monthaisong** and Wisut Wichitpatcharaporn***

Faculty of Graduate Studies, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University*, **, ***

Corresponding author E-mail: kunkarns@gmail.com

(Received: August 5, 2024; Revised: September 3, 2024; Accepted: October 9, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั่วประเทศมีจำนวนทั้งสิ้น 2,363 คน การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยอ้างอิงตามตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ Yamane ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 345 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า สภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่า สภาพแวดล้อมภายในสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่เป็นจุดแข็ง ได้แก่ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และ ด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ภาพชุมชน ด้านที่เป็นจุดอ่อน ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา และด้านการพัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ สภาพแวดล้อมภายนอกสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่เป็นโอกาส ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ภาพชุมชน ด้านที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำเปลี่ยนแปลง และด้านการพัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ

คำสำคัญ: สมรรถนะ, ผู้บริหารสถานศึกษา, ยุคดิจิทัล

Abstract

This research seeks to examine the conditions for cultivating the skills of educational administrators in the digital age of secondary education. It pertains to secondary schools governed by the Office of the Basic Education Commission. The research population comprised secondary school administrators

affiliated with the Office of the Basic Education Commission. There are a total of 2,360 individuals nationwide. The estimation of sample size in the research utilized Taro Yamane's sample size table Yamane resulting in a total of 345 participants by stratified sampling. The research instrument was a questionnaire utilizing a 5-point rating scale, which has been evaluated by specialists and possesses a consistency index (IOC) ranging from 0.80 to 1.00. The employed statistics comprise percentages, means, and standard deviations. The overall reliability coefficient of the questionnaire was 0.97.

The research findings indicated that the competency environment of educational administrators in the digital era within secondary schools under the Office of the Basic Education Commission was rated highly, and it was determined that both the internal environment and the overall competency of these administrators were also at a high level. Key strengths encompassed fostering a learning culture in the digital era, enhancing communication, and cultivating community bonds. Weaknesses encompassed vision, transformational leadership, the integration of media and technology in school administration, and the progression towards professional excellence. The external environment and competencies of educational administrators in the digital era were generally elevated in secondary schools governed by the Office of the Basic Education Commission. Identified opportunity areas encompassed vision, the integration of media and technology in the administration of educational institutions to foster a learning culture in the digital era, as well as communication and the cultivation of community relationships. Challenges encompassed transformational leadership and the pursuit of professional excellence.

Keywords: Competency, School Administrator, Digital Era

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี การแข่งขัน สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เศรษฐกิจ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ทำให้องค์กรต่าง ๆ ได้รับผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญ สถานการณ์เหล่านี้เรียกว่า “BANI World” ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญสำหรับผู้บังคับการที่ต้องเข้าใจและเตรียมพร้อมรับมือให้ทันสถานการณ์ ซึ่งสิ่งนี้ได้ส่งผลกระทบกับการศึกษาของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ ด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารที่สามารถเชื่อมโยงโลกให้มีการติดต่อสื่อสารได้อย่างสะดวกสบายมากขึ้น ทั้งยังส่งผลกระทบต่อความเจริญก้าวหน้าในด้านการศึกษาที่เป็นแกนหลักในการพัฒนาที่ยั่งยืน

ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการผลักดันและชี้นำ รวมทั้งการเป็นต้นแบบที่ดีเพื่อให้ข้าราชการครู บุคลากรและนักเรียนในโรงเรียนได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และมีทักษะทางด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology: ICT) ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหัวหน้าสถานศึกษา ถือว่าเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จ เพราะนอกจากจะปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของสถานศึกษาแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษายังเป็นจุดเชื่อมของนโยบายกับการปฏิบัติที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด ซึ่งแน่นอนว่าผู้บริหารสถานศึกษานอกจากจะต้องมีคุณลักษณะที่ดีมีความรู้ความสามารถ เป็นผู้นำครูและบุคลากรทาง การศึกษา ตลอดจนผู้ปกครองและชุมชนให้มาร่วมมือ ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาให้บรรลุผล ซึ่งหมายถึง “มีสมรรถนะ” สมรรถนะหรือขีดระดับความสามารถ (Competency) ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นความสามารถของบุคลากรในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษาในคุณลักษณะด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ลักษณะเฉพาะตัว (Attribute) พฤติกรรม (Behavior) ประกอบทำให้สามารถปฏิบัติงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามภาระหน้าที่และ

ความรับผิดชอบที่เกิดผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายตามที่ได้วางไว้ (พรชัย เจตามาน, 2567) เนื่องจากสมรรถนะของผู้บริหาร เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อผลสัมฤทธิ์ของการทำงานขององค์กรนั้น ๆ ผู้บริหารที่มีสมรรถนะสูง จะทำให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ อันนำไปสู่การสร้างผลผลิตและผลประกอบการที่ดีให้กับองค์กร หน่วยงานบางหน่วยงานได้ละเลยการพัฒนาและปรับปรุงความสามารถของผู้บริหารที่เป็นเสมือนปัจจัยนำเข้า (Input) และเป็นทรัพยากรหลักที่จะผลักดัน (Process) ให้เป้าหมายและกลยุทธ์ขององค์กรประสบผลสำเร็จที่องค์กรต้องการ

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจโลกในศตวรรษนี้และเพื่อการพัฒนาประเทศ โดยการผลิตประชากรที่มีทักษะการแข่งขันสูง ในโลกที่ประสบกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งถือว่าเป็นแนวทางเชิงยุทธศาสตร์สำหรับการจัดการการเรียนรู้ ได้ให้ความสำคัญในเรื่ององค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญและศักยภาพของผู้เรียน ที่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579)

ในปัจจุบันเป็นการศึกษาในยุคดิจิทัล เทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ เริ่มเข้ามามีอิทธิพลต่อการบริหารการศึกษา สถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน รวมไปถึงการดูแลผู้เรียนในด้านต่าง ๆ เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทอย่างยิ่งที่จะส่งผลให้การบริหารจัดการการศึกษามีคุณภาพ ง่ายต่อการเข้าถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบการบริหารงานด้านต่าง ๆ ด้วยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้ให้เข้ากับบริบท และเกิดการพัฒนาในการบริหารจัดการตามภารกิจ ให้มีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการเป็นผู้นำในการสนับสนุน ส่งเสริม การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

จากการศึกษาปัญหาและความท้าทายที่เกิดจากระบบการศึกษาเพื่อจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ในด้านที่ 1 ด้านคุณภาพของคนไทยแต่ละกลุ่มวัยเป็นปัญหาสำคัญที่จะส่งผลต่อการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในอนาคต ทั้งเรื่องพัฒนาการและสติปัญญาตั้งแต่วัยเด็ก การขาดทักษะความรู้ความสามารถที่ส่งผลต่อผลิตภาพแรงงานของประเทศ และปัญหาด้านสุขภาพในวัยผู้สูงวัยที่ส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่ายภาครัฐ ปัญหาเกิดขึ้นเป็นผลจากระบบการศึกษาของประเทศที่ยังไม่สามารถเตรียมและพัฒนาคนในแต่ละช่วงวัยให้มีทักษะและคุณลักษณะที่พร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจและสังคม และเป็นปัญหาที่เชื่อมโยงกับระบบหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการศึกษาในทุกระดับการศึกษา มาตรฐานสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูตามมาตรฐานวิชาชีพ และระบบการจัดการศึกษา และการเรียนรู้เพื่อสร้างทักษะการเรียนรู้ทักษะการดำรงชีวิต รวมถึงการสร้างลักษณะนิสัยและคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับพลเมืองในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579) จึงจำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหาร เพื่อพัฒนาทักษะในการคิดการตัดสินใจของผู้บริหาร

ผู้วิจัยจึงศึกษาสภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการพัฒนาสมรรถนะในการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ให้ก้าวไปในทิศทางที่เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศมีจำนวนทั้งสิ้น 2,363 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ อ้างอิงตามตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1967) ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 345 คน

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยสภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีขอบเขตด้านเนื้อหา คือ

3.2.1 สภาพแวดล้อมของการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย

3.2.1.1 สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment) ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้าง (Structure: S1) 2) ด้านกลยุทธ์และนโยบาย (Strategy: S2) 3) ด้านระบบ (System: S3) 4) ด้านรูปแบบ (Style: S4) 5) ด้านบุคลากร (Staff: S5) 6) ด้านทักษะความรู้ (Skills: S6) 7) ด้านค่านิยม (Shared Values: S7)

3.2.1.2 สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย (Political: P) 2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic: E) 3) ปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรม (Social-culture: S) 4) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technology: T)

3.2.2 สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ได้แก่ 2.1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 2.2) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2.3) ด้านการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา 2.4) ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล 2.5) ด้านการพัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ 2.6) ด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพชุมชน

3.3 ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของงานวิจัยนี้ ระหว่างเดือนเมษายน – พฤษภาคม พ.ศ. 2567

3.4 เครื่องมือการวิจัย

3.4.1 โครงสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และ แบบตรวจสอบรายการ (Check List) สอดคล้องกับนิยามศัพท์ ใช้เพื่อสอบถาม สภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบของลิเคิร์ท

3.4.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์เกี่ยวกับการสภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) มาวิเคราะห์หาค่า IOC โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545) คัดเลือกไว้ใช้ได้ ซึ่งแบบสอบถามผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00

3.4.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน เรียบร้อยแล้วมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 30 คน ในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำผลที่ได้มาหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.8 (วรณีย์ แกมเกตุ, 2551) โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.5.1 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานคณะกรรมการการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ออกหนังสือถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3.5.2 ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ท่านผู้อำนวยการสถานศึกษา ในการส่งแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งสิ้นจำนวน 345 คน เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าไปตอบแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Form

3.5.3 ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามการวิจัยนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้

3.6.1 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น สถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ

3.6.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดการให้คะแนนระดับความคิดเห็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนพื้นฐาน (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามหลักการของลิเคิร์ท ดังนี้

5 หมายถึง มีจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในระดับมาก

3 หมายถึง มีจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในระดับน้อย

1 หมายถึง มีจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในระดับน้อยที่สุด

โดยแสดงเกณฑ์การแปลความหมายของบุญชม ศรีสะอาด (2545)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคน้อยที่สุด

ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกณฑ์ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อกำหนดจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ดังนั้นคือ ผลรวมของคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุดและค่าเฉลี่ยต่ำสุดหารด้วยสอง

$$\frac{\text{ค่าเฉลี่ยสูงสุด} + \text{ค่าเฉลี่ยต่ำสุด}}{2}$$

คะแนนเฉลี่ยที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยกว่าเกณฑ์ กำหนดให้เป็น จุดแข็ง และ โอกาส

คะแนนเฉลี่ยที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยกว่าเกณฑ์ กำหนดให้เป็น จุดอ่อน และ อุปสรรค

3.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

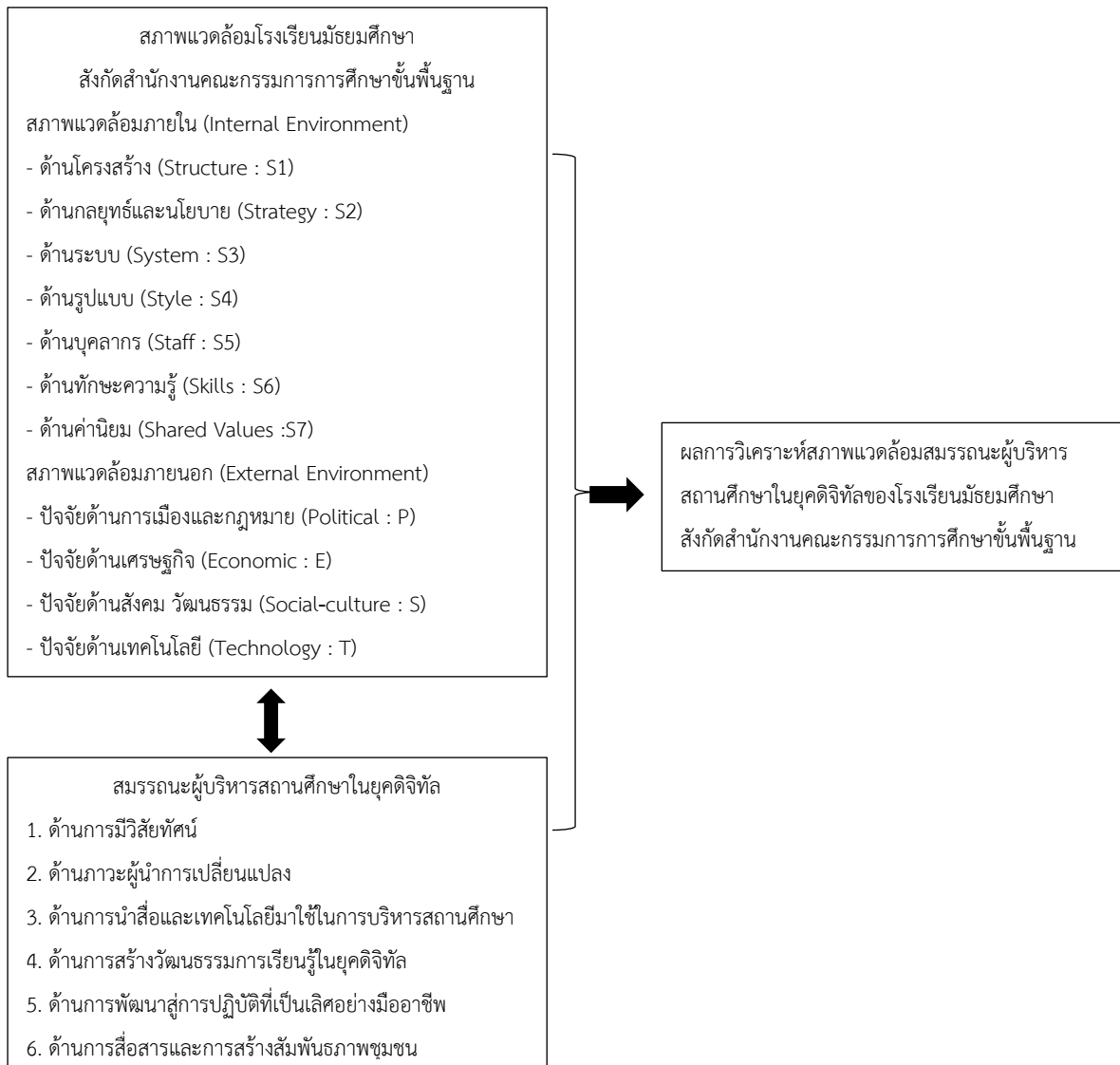
การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ของนักวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งแบ่งเป็น 2 กรอบ ประกอบด้วย

กรอบที่ 1 แนวคิดการศึกษาสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่มีผลต่อสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment) ได้แก่ (1.1) ด้านโครงสร้าง (Structure: S1) (1.2) ด้านกลยุทธ์และนโยบาย (Strategy: S2) (1.3) ด้านระบบ (System: S3) (1.4) ด้านรูปแบบ (Style: S4) (1.5) ด้านบุคลากร (Staff: S5) (1.6) ด้านทักษะความรู้ (Skills: S6) (1.7) ด้านค่านิยม (Shared Values: S7) 2) สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) ได้แก่ (2.1) ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย (Political: P) (2.2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic: E) (2.3) ปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรม (Social-culture: S) (2.4) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technology: T)

กรอบแนวคิดนี้ได้มาจากแนวคิดและทฤษฎีการบริหารกลยุทธ์ของ ธงชัย สันติวงษ์ (2544), บุญเลิศ เย็นคงคา (2554), ประโชค ชุมพล (2546), พชรวิทย์ จันทศิริศิริ (2560), พัทธพงศ์ วัฒนสินธุ์ และพสุ เตชะรินทร์ (2542), ไพโรจน์ ปิยวงษ์วัฒนา (2545), วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2555), สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2546)

กรอบที่ 2 สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สืบเคราะห์จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ ดังนี้ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 2) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 3) ด้านการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา 4) ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล 5) ด้านการพัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ 6) ด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพชุมชน

กรอบแนวคิดนี้ได้จากการสังเคราะห์กรอบแนวคิดของ มานะ ครุฑโรจน์ และคณะ (2563), สุกัญญา แซ่มซ้อย (2562), ต้องลักษณ์ บุญธรรม (2559), เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2563), สมาน แก้วคำไสย์ และคณะ (2559), สกฤณา ปั่นทอง และคณะ (2562), Sheninger (2019), Stewart (2015), Kaganer (2014), อ่างอิงโน จินณวัตร ปะโคทั้ง, 2561) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 สรุปสภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แยกเป็นรายด้าน

ด้านการวิเคราะห์	ระบบปฏิบัติ		ความหมาย	สภาพแวดล้อม
	$\bar{X}$	S.D.		
สภาพแวดล้อมภายใน				
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.49	0.61	มาก	จุดอ่อน
2. ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.50	0.62	มาก	จุดอ่อน
3. ด้านการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา	4.47	0.61	มาก	จุดอ่อน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ด้านการวิเคราะห์	ระบบปฏิบัติ		ความหมาย	สภาพแวดล้อม
	$\bar{X}$	S.D.		
4. ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล	4.46	0.62	มาก	จุดแข็ง
5. ด้านการพัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ	4.46	0.63	มาก	จุดอ่อน
6. ด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ภาพชุมชน	4.46	0.63	มาก	จุดแข็ง
รวม	4.47	0.62	มาก	
สภาพแวดล้อมภายนอก				
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.44	0.64	มาก	โอกาส
2. ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.48	0.63	มาก	อุปสรรค
3. ด้านการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา	4.48	0.64	มาก	โอกาส
4. ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล	4.52	0.63	มากที่สุด	โอกาส
5. ด้านการพัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ	4.42	0.58	มาก	อุปสรรค
6. ด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ภาพชุมชน	4.50	0.60	มาก	โอกาส
รวม	4.47	0.62	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.62) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สภาพแวดล้อมภายในสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.62) ได้แก่ 2) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.62) 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.61) 3) ด้านการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.61) 4) ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.62) 5) ด้านการพัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.63) 6) ด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ภาพชุมชน ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.63) สภาพแวดล้อมภายนอกสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มากที่สุด ได้แก่ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.63) และด้านที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ 1) ด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ภาพชุมชน ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.60) 2) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.63) 3) ด้านการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.64) 4) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.64) และ 5) ด้านการพัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.58) ตามลำดับ

5. สรุปและอภิปรายผล

5.1 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านที่เป็นจุดแข็ง พบว่า ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการสร้างวัฒนธรรม การเรียนรู้

ในยุคดิจิทัล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นผู้นำ เป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรให้มีความรู้ และนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559) ที่กล่าวว่า การสร้างวัฒนธรรม การทำงาน และบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ ICT อย่างแพร่หลาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอนของครู การบริหารงาน สถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ตลอดจนการให้นักเรียนสามารถใช้และเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ผ่าน Internet ได้ตลอดเวลา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐธนิชา พรพทุมชัยกิจ และคณะ (2564) ที่ทำวิจัยเรื่อง แนวทาง การสร้างวัฒนธรรม การเรียนรู้ยุคดิจิทัล ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทุกคนใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้ จัดหางบประมาณ มาซื้อเครื่องมือและอุปกรณ์เทคโนโลยีให้เพียงพอ สร้างค่านิยมในการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา และ มีการประเมินประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยีในการสอน

5.2 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านที่เป็นจุดอ่อน พบว่า ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกระจายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างชัดเจนมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการใช้ดุลยพินิจ ในการพิจารณากำหนดมอบหมายงาน ทิศทางของความสำเร็จให้กับผู้ที่มีความเชี่ยวชาญงานในแต่ละด้านได้อย่างชัดเจนและเหมาะสม รวมถึงการระบุขอบเขตอำนาจการตัดสินใจ ความรับผิดชอบและขอบข่ายในการปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจน ซึ่งส่งผลให้การบริหารมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สงบ อินทรมณี (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล เป็นการบริหารการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและการบริหารเทคโนโลยีสำหรับสถานศึกษาไปพร้อมกัน ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่ไม่สามารถหยุดยั้งได้ รวมทั้งมีการนิเทศ ติดตาม ส่งเสริมการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลให้สอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายที่ครอบคลุมภารกิจของสถานศึกษา ประเด็น สำคัญในการบริหารการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ได้แก่ การสร้างวัฒนธรรมสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง การจัดการความรู้ในสถานศึกษายุคดิจิทัล และการทำงาน อย่างเป็นเครือข่าย ส่วนการบริหารเทคโนโลยีสำหรับสถานศึกษา ได้แก่ การยอมรับเทคโนโลยีนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการเข้าถึงเทคโนโลยี โดยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสมรรถนะในการเชื่อมโยงความคิดและความรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นกลุ่ม คนที่เกิดในยุคดิจิทัล ในขณะที่ครูและผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลุ่มคนที่อพยพเข้ามาสู่ยุคดิจิทัล ให้บรรลุเป้าหมายสำคัญของการศึกษา คือ คนมีอิทธิพลต่อแนวทางปฏิบัติ ในการเป็นผู้นำจึงมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการทัศน์ความเป็นผู้นำแบบใหม่ มุ่งเน้นไปที่การไทย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jakubik and Berazhny (2018) ที่ได้ศึกษาทบทวนความเป็นผู้นำ และ แนวทางปฏิบัติในยุคดิจิทัล และได้นำเสนอกระบวนการทัศน์ความเป็นผู้นำที่กำลังเกิดขึ้นใหม่ คุณลักษณะในระบบเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ แสดงให้เห็นว่าบริบทอาจมีอิทธิพลต่อแนวทางปฏิบัติ ในการเป็นผู้นำอย่างไร เช่น การเปลี่ยนจากการเป็นผู้นำแบบ อัตตาธิปไตยไปเป็นระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งการแบ่งปัน และเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม ความไว้วางใจ การเรียนรู้ร่วมกัน การร่วมสร้างการแบ่งปันและการสื่อสารในเครือข่าย การเชื่อมโยง ผู้คนแทนการสั่งการและควบคุมที่ถือเป็นแนวทางปฏิบัติที่ทรงคุณค่าที่สุดในการเป็นผู้นำ

5.3 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านที่เป็นโอกาส พบว่า การสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ภาพชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ภาพชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้บริการแหล่งบริการ

ด้านสื่อและเทคโนโลยี ทั้งในเวลาและนอกเวลาวิชาการกับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญในการจัดให้บริการด้านสื่อและเทคโนโลยี เพื่อให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้ทุกที่ทุกเวลา เพื่อให้ทันยุคทันเหตุการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินฉัตร ปะโคทั้ง (2561) ได้กล่าวถึง การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อดิจิทัลของสถานศึกษา ที่หลากหลายรูปแบบ สามารถช่วยให้การสื่อสารข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษา การสื่อสารระหว่าง ผู้เรียน ผู้ปกครอง และบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุเดช แสงลุน และชยาภานต์ เรืองสุวรรณ (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 กล่าวถึง ภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทางดิจิทัล ว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายในการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทางการเรียนรู้ และจัดทำข้อตกลงร่วมกันของสถานศึกษากับหน่วยงานภายนอก พร้อมทั้งส่งเสริมให้ครูและบุคลากร นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ การเรียนการสอนออนไลน์ การทำงานในรูปแบบออนไลน์ที่หลากหลาย เนื่องจากการกำหนดนโยบายและการทำข้อตกลงร่วมกัน ของแต่ละฝ่ายในการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทางการเรียนรู้เป็นวิธีการที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหรือบุคลากรได้มีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองให้มีความรู้ พร้อมทั้งเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลที่จำเป็น ที่นำมาใช้เพื่อการสร้างเครือข่ายในรูปแบบต่าง ๆ พร้อมกับนำเทคโนโลยีดิจิทัลนั้นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ที่หลากหลาย

5.4 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านที่เป็นอุปสรรค พบว่า ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในยุคดิจิทัลและเตรียมความพร้อมในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันสถานการณ์ทางการเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงและรวดเร็ว ส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำในการสร้างการเปลี่ยนแปลงในการบริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายทางการเมือง และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินฉัตร ปะโคทั้ง (2561) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีแนวคิดใหม่ในการบริหารการศึกษา เพื่อให้รองรับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และในยุคดิจิทัลมีทิศทางของการเปลี่ยนแปลง ที่ทำให้ก้าวสู่ความเป็นผู้นำยุคดิจิทัล การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล การใช้เทคโนโลยี พัฒนาครูสู่ความเป็นมืออาชีพ การพัฒนาครูด้วยเครือข่ายของการเรียนรู้ส่วนบุคคล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ การ์ตัน Gorton (2018) ได้กล่าวว่าคุณลักษณะ 6 ประการของความเป็นผู้นำดิจิทัล คือ 1) การเปลี่ยนแปลงคนและวิธีการทำงาน 2) การพัฒนาทักษะดิจิทัลทั่วทั้งองค์กร 3) มีกลยุทธ์ดิจิทัล 4) การมอบอำนาจและงบประมาณให้ผู้นำในการตรวจสอบและปลูกฝังเทคโนโลยีดิจิทัลและวิธีการทำงานที่คล่องตัว 5) เริ่มต้นโปรแกรมและโครงการด้วยการใช้การวิจัยและความต้องการของผู้ใช้ และ 6) สร้างแรงบันดาลใจทีมงานและบอร์ดเกี่ยวกับผลที่ได้ของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล

6. ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางในการทำวิจัยครั้งต่อไปเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง นำไปศึกษาและพัฒนาให้มีความรู้เพิ่มขึ้น ดังต่อไปนี้

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 จากผลการวิจัย พบว่า สภาพแวดล้อมภายในสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านที่เป็นจุดแข็ง ได้แก่ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และ ด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ภาพชุมชน ด้านที่เป็นจุดอ่อน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหาร

สถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์ และ ด้านการพัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ สภาพแวดล้อมภายนอกสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านที่เป็นโอกาส ได้แก่ ด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพชุมชน ด้านการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ และด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุน ส่งเสริมให้มีการพัฒนา ในด้านที่เป็นจุดแข็งและโอกาส และมีการสร้างความตระหนัก ปรับเปลี่ยน ปรับปรุง แก้ไข ในด้านที่เป็นจุดอ่อนและอุปสรรค โดยกำหนดเป็นนโยบายส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารในสถานศึกษาในยุคดิจิทัล แล้วแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติในลักษณะโครงการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา การกำหนดกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

6.1.2 จากผลการวิจัย พบว่า สภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัดควรนำผลการวิจัยไปพิจารณาประกอบการตัดสินใจในระดับนโยบาย แล้วนำมาสู่การปฏิบัติของผู้บริหารแต่ละสถานศึกษา เพื่อพัฒนาและประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาของตนเอง นำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

6.2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาพิเศษ เป็นต้น

7. เอกสารอ้างอิง

- จิณณวัตร ปะโคทั้ง. (2561). *ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ*. ศิริธรรม ออฟเซ็ท.
- ณัฐธัญญา พรหมพูนชัยกิจ, อุดมพันธุ์ พิษณุประเสริฐ และพงษ์ศักดิ์ ทองพูนซัง. (2564). *ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร*. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 15(2) 52-54.
- ต้องลักษณะ บุญธรรม. (2559). การเป็นผู้นำยุคเศรษฐกิจดิจิทัลกับการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์กรทางการศึกษา. *วารสารวิชาการเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ*, 7(1). 219-220.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2544). *การบริหารเชิงกลยุทธ์*. ไทยวัฒนาพานิชย์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลิศ เย็นคงคา. (2554). *การจัดการเชิงกลยุทธ์*. วี.เจ.พรินต์.
- ประโชค ชุมพล. (2546). *การบริหารเชิงกลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ*. ผู้จัดการ.
- พชรวิทย์ จันทรศิริสิริ. (2560). *นโยบายและการวางแผนกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษายุคใหม่*. อภิชาติการพิมพ์.
- พรชัย เจดามาน. (2567) *มิติพลวัตการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ*. <http://oknation.nationtv.tv/blog/jedaman>
- พัทตร์ผอง วัฒนสินธุ์ และพสุ เตชะรินทร์. (2542). *การจัดการเชิงกลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ*. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพโรจน์ ปิยวงษ์วัฒนา. (2545). *การจัดการเชิงกลยุทธ์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ภาณุเดช แสงลุน และชยาภรณ์ เรืองสุวรรณ. (2565). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ*
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 11(41), 175-184. [https://jeal.snru.ac.th/ArticleViewFile?](https://jeal.snru.ac.th/ArticleViewFile?ArticleID=1188&FileArticle=1188-ArticleTextFile-20221218135727.pdf)
[ArticleID=1188&FileArticle=1188-ArticleTextFile-20221218135727.pdf](https://jeal.snru.ac.th/ArticleViewFile?ArticleID=1188&FileArticle=1188-ArticleTextFile-20221218135727.pdf)
- มานะ ครุฑโรจน์, พิณสุตา สิริธรรังกร และสรสรเสริญ สุวรรณ. (2563). กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานยุคการศึกษา 4.0. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 5(9), 351-369.
<https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JSBA/article/view/243925/166846>
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2555). *การบริหารจัดการและการบริหารยุทธศาสตร์ของหน่วยงานของรัฐ*. โพรเพช.
- วรรณิ แกมเกตุ. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2545). *ทฤษฎีการประเมิน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สกุณา ปั่นทอง. (2562). การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในโรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ) สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี. *วารสารศิลปศาสตร์และอุตสาหกรรมบริการ*,
4(2), 558-569. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/JLASI/article/view/249891/168340>
- สงบ อินทรมณี. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*,
16(1), 353-360. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/umt-poly/article/view/192507/137999>
- สมชาย ภาณุสนธิวัฒน์. (2546). *การบริหารเชิงกลยุทธ์*. อมรินทร์พรินท์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สมาน แก้วคำไสย์, เฉลย ภูมิพันธ์ และยุวธิดา ชำปัญญา. (2559). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. *วารสารมนุษยศาสตร์*
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 35(3), 158-173.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. พริกหวานกราฟฟิค.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2562). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559). *การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (School Management in Digital Era)*.
<https://www.truelookpanya.com/dhamma/content/52232>
- Gorton, C. (2018). *6 Characteristics of Digital Leadership*. [https://digileaders.com/6-characteristics](https://digileaders.com/6-characteristics-digital-leadership)
-digital-leadership
- Jakubik, M. & Berazhny, I. (2017). *Rethinking Leadership and Its Practices in the Digital Era*.
<https://econpapers.repec.org/bookchap/prpmicp17/471-483.htm>
- Sheninger, E. (2019). *Digital Leadership: Changing Paradigms for Changing Times* (2nd ed.).
SAGE Publications Asia-Pacific.
- Stewart, M. (2015). The Language of Praise and Criticism in a Student Evaluation Survey.
Studies in Educational Evaluation, 45, 1-9.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (2nd ed). Harper and Row.